

نیم نگاه

مروری بر هفدهمین دوره نمایشگاه گردشگری تهران در سالی که رو به پایان است

بهترین موفق برای عرضه صنعت گردشگری

هفدهمین دوره نمایشگاه بین‌المللی گردشگری تهران، در بهمن ماه ۱۴۰۲ عملیاتی‌ترین و فراگیرترین برنامه اجرایی گردشگری کشور در سالی است که به آخرین روزهای خود رسیده است که این دوره هم نظرات موافق و مخالفی را به همراه داشت. این دوره در شرایطی اجرا می‌شد که به دلایلی که برخی در همین گزارش به آن اشاره شد، گردشگری داخلی و خارجی کشور تحت تأثیر عوامل داخلی و بین‌المللی قرار داشت و پیش‌بینی مسیری سختی در اجرای آن، دور از ذهن نبود. این دوره متفاوت از ادوار گذشته که چند سالی همراهی نمایشگاه ملی صنایع دستی را با خود داشت، بدون این بخش و با رویکردی صرفاً گردشگری و صنایع وابسته شکل گرفت. به ادعای متولیان این دوره به لحاظ کمی بزرگ‌ترین نمایشگاه گردشگری کشور بود که نزدیک به ۱۰۰۰ غرفه را در فضایی به مساحت ۳۵ هزار مترمربع رقم زده بود و ظرفیت‌های موجود در سایت نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران را تا حد امکان زیر بار برده بود. حضور رئیس‌جمهور در مراسم افتتاحیه و سخنرانی تخصصی آن، تجربه تازه‌ای برای این بخش از عملیات گردشگری کشور بود. اگرچه رئیس سازمان جهانی جهانگردی و مقامات برخی نهادهای بین‌المللی به همراه برخی مقامات گردشگری کشورها در این برنامه حضور پیدا کردند و بخشی از سالن‌های نمایشگاه هم پذیرای شرکت‌های خارجی بودند اما روی هم رفته با توجه به ظرفیت‌های کشورمان، این بخش متناسب با هفدهمین تجربه این نمایشگاه، اندازه مناسبی نداشت، هرچند با توجه به وضعیت و شرایط فعلی نقد جدی وارد نباشد. در این دوره حضور گردشگری سلامت و نیز توجه به ظرفیت گردشگری سلامت بیشتر به چشم می‌خورد. مورد دیگر اینکه به نظر می‌رسد در این دوره هم استقبال مردم عادی نسبت به تعاملات بین زنجیره‌ای بیشتر بود که همچنان یکی از ضعف‌های این نمایشگاه به‌شمار می‌آید که نشان از اشکالات ساختاری در نحوه حکمرانی و فضای حاکم بر بخش خصوصی صنعت گردشگری کشور دارد. اشکالی که بخشی از آن مشخصاً حاصل چنددستگی و چند صدایی در بدنه صنعت گردشگری کشور است. عاملی که در این چند سال علاوه بر اینکه انرژی زیادی از بدنه گردشگری گرفته، مانعی در مسیر قد کشیدن و بلوغ صنعت گردشگری کشور بوده تا جایی که گاه ایجاد تعارض کرده تا تعامل و هم‌افزایی که مهم‌ترین لازمه توسعه گردشگری کشور است. آن هم در شرایطی که رونق گردشگری چالش‌های جدی پیش پای خود دارد که برای رفع هر چالشی در هر سطح، نیازمند به‌کارگیری حرکت‌های جمعی و درون‌تشکیلاتی و فراتشکیلاتی است که جز با همدیاری و اتخاذ رویه‌های واحد شکل نمی‌گیرد.

در برخی مقاصد مثل جزیره قشم یا توجه به مزیت قیمتی و عوامل دیگر تحریک تقاضا نسبت به سفرهای نوروزی بودیم. گردشگری در این ایام که با بزرگ‌ترین موج سفرهای داخلی کشور همراه است بیش از ۵۷ میلیون سفر از طرف مسئولان مرتبط اعلام شد اما آمار رسمی اقامت، عددی حدود ۱۱ و نیم میلیون نفر را نشان می‌داد که نسبت به سال قبل تغییر خاصی نداشت و ظرفیت بیش از ۵۰۰ هزار تخت رسمی و تحت نظر وزارت گردشگری کمی بیش

در ۶۵ درصد اعلام شد که تأثیر عوامل مختلف بویژه مؤلفه‌های اقتصادی را در بخش تقاضا نشان می‌دهد که زمینه‌ساز سوق جریان سفر به سمت منازل اقامت، میهمانسراهای اداری و سازمانی و همچنین اقامتگاه‌های غیررسمی شد که قابلیت استفاده با شرایط مالی کمتری بر آنها حاکم است. کمبود ۳۰۰ فرزند هوایما همچنین فصل سفرهای داخلی و افزایش تقاضا، بار دیگر تنگناهای بخش عرضه و ضعف‌های کمی و کیفی این بخش را بویژه در بخش حمل و نقل عمومی نشان داد. چالشی که بارها به اشکال مختلف در طول سال خود را نشان داد. ناترازی شدید در ناوگان هوایی کشور اگر چه با ورود بیش از ۵۰ فرزند هوایما مختلف در ۱۴۰۲ کمی کاهش پیدا کرد و سن ناوگان هم تا حدودی جوان تر شده و از ۲۸ به ۲۶ سال رسیده، اما همچنان کمبود حداقل ۳۰۰ فرزند هوایما با توجه به امکانات فرودگاهی و تقاضای بازار داخلی، یک دغدغه جدی برای بخش‌های مختلف از جمله گردشگری است. شرایطی که موجب عدم تعادل در بازار شده و ایجاد فضای رانت و گرانفروشی و بازار سیاه را فراهم می‌کند و بخش‌های نظارتی را مجبور به برخی برخوردهای قانونی از جمله لغو فروش بلیت در برخی پلنفرم‌ها و جریمه‌های سنگین برخی ایرلاین‌ها کرد و حتی لغو قرارداد‌های چارتری از طرف وزارت راه و شهرسازی را هم موجب شد که این تصمیم از جهتی خوب و از سویی دیگر عامل به هم زدن زنجیره ارزش در بازار گردشگری بویژه در برخی مقاصد که از قابلیت بکچک فروشی بالایی برخوردار است، شد.

خروج نیمی از اتوبوس‌ها از جاده‌ها

در تعطیلات مناسبتی کمبود بلیت در برخی مسیرهای داخلی بویژه از مبدأ شهرهای مسافرپرست خود را نشان داد. شواهد نشان می‌دهد با توجه به هزینه‌های تعمیر، نگهداری و همچنین میزان سرمایه لازم برای خرید اتوبوس و نسبت آن با هزینه‌ها و قیمت پایین بلیت و درآمد، این بخش از حمل و نقل عمومی را هم به لحاظ صرفه اقتصادی از جذابیت دور کرده و بر اساس آمار از ناوگان بیش از ۱۵ هزار دستگاه اتوبوس بین‌شهری نزدیک به نیمی، از جاده‌ها فاصله گرفته‌اند و فعالیت خود را به سرویس‌دهی به کارخانه‌ها، سازمان‌ها و دیگر زمینه‌ها محدود کرده‌اند و این در حالی است که نزدیک به ۹۰ درصد سهم سفرهای داخلی بر عهده این بخش است.

تأثیر تنش‌های سیاسی جهان بر گردشگری

از سویی دیگر برخی تنش‌های بین‌المللی، کاهش سفرهای خارجی و کنسلی عمده سفرهای گروهی و توره‌ها را در پی داشت و آثار آن در بخش‌های مختلف از جمله ضرب اسفغال هتل‌های ۴ و ۵ ستاره در فصل پاییز و نیز عملکرد راهنمایان و تورگردان‌ها مشهود بوده است.

در برخی مقاصد مثل جزیره قشم یا توجه به مزیت قیمتی و عوامل دیگر تحریک تقاضا نسبت به سفرهای نوروزی بودیم. گردشگری در این ایام که با بزرگ‌ترین موج سفرهای داخلی کشور همراه است بیش از ۵۷ میلیون سفر از طرف مسئولان مرتبط اعلام شد اما آمار رسمی اقامت، عددی حدود ۱۱ و نیم میلیون نفر را نشان می‌داد که نسبت به سال قبل تغییر خاصی نداشت و ظرفیت بیش از ۵۰۰ هزار تخت رسمی و تحت نظر وزارت گردشگری کمی بیش

خروج نیمی از لکوموتیوهای کشور از چرخه حرکت

در بخش ریلی همچنان کمبود لکوموتیو اصلی‌ترین چالش دو دهه اخیر بوده و همچنین محدودیت‌های زیرساختی دیگر نیز عاملی شد تا همچنان سهم این بخش که به لحاظ اقتصادی آثار آن در بخش‌های مختلف از جمله ضرب اسفغال هتل‌های ۴ و ۵ ستاره در فصل پاییز و نیز عملکرد راهنمایان و تورگردان‌ها مشهود بوده است.

ایرنا

صنعتی که می‌تواند بازیگر ثابت و مؤثر تیم توسعه باشد

نیمکت نشینی صنعت گردشگری

عوامل دیگر تحریک تقاضا نسبت به کیش، شاهد افزایش قابل توجهی در سفرهای نوروزی بودیم.

استقبال مسافران از مراکز غیررسمی

اگر چه در این ایام که با بزرگ‌ترین موج سفرهای داخلی کشور همراه است بیش از ۵۷ میلیون سفر از طرف مسئولان مرتبط اعلام شد اما آمار رسمی اقامت، عددی حدود ۱۱ و نیم میلیون نفر را نشان می‌داد که نسبت به سال قبل تغییر خاصی نداشت و ظرفیت بیش از ۵۰۰ هزار تخت رسمی و تحت نظر وزارت گردشگری کمی بیش

در تعطیلات نوروز تحت تأثیر این شرایط که با اضافه شدن افزایش نرخ ارز و همچنین زلزله سال گذشته ترکیه که مقصد اول ایرانی‌ها برای سفرهای خارجی محسوب می‌شود، شرایطی را در داخل کشور رقم زد که بر اساس آمارها افزایش ۲۰ درصدی سفرهای هوایی با بیش از ۵۵۰ پرواز برنامه‌ای، افزایش ۳۰ درصدی سفرهای ریلی و همچنین افزایش ۱۲ درصدی سفرهای دریایی را نسبت به نوروز ۱۴۰۱ نشان داد و کاهش پروازهای خارجی و افزایش پرواز در مسیرهای داخلی را شاهد بودیم و در برخی مقاصد مثل جزیره قشم با توجه به مزیت قیمتی و

نیمکت نشین مانده و فرصت لازم برای نشان دادن توانایی‌های خود پیدا نکرده، ضمن اینکه همواره در لیست نفرات تیم هم قرار داشته و اینگونه نبوده است که خط بخورد. به همین بهانه مروری می‌کنیم بر عملکرد این بازیکن در سالی که گذشت و سعی می‌کنیم بر اساس اخبار و گزارش‌های موجود نیز اتفاقات میدانی که انجام شد، ارزیابی کلی بر ایجاد این صنعت خدمات با مهر ایرانی داشته باشیم.

افزایش سفرهای ریلی و هوایی

شروع سال جاری گردش ایرانی‌ها

گزارش

رضامینی

دانش‌آموخته گردشگری

گردشگری که چند سالی است تلفیقی از صنعت و خدمات را در اشکال بسیار متنوع به نمایش می‌گذارد؛ یکی از بازیگران خوش تکنیک عرضه اقتصادی در کشورمان است که با توجه به نوع سیستم بازی مربیان و نحوه حرکت در مسیر توسعه، همچنان

هست و نیست گردشگری در سالی که گذشت

گردشگری بدون روتوش

زیست بوم - گردشگری خارجی در سال ۱۴۰۲ با معرفی ۲۱ نمایشگاه بزرگ در بازارهای کلاسیک و جدید در ابتدای سال کار خود را شروع کرد که سهم چین با سه نمایشگاه بیشتر از رقیب بود. در این سال شاهد رفت‌وآمدهای گسترده‌ای به این کشور بودیم که عمدتاً در قالب مباحث مربوط به جاده ابریشم، توره‌های آشناسازی تور اپراتورهای چینی و حضور در نمایشگاه‌های گردشگری بود. از سوی دیگر شاهد بودیم اقدام بزرگ و مهمی در بحث لغو روایید انجام گرفت. تصویب و ابلاغ این اقدام مهم که منجر به تسهیل در ورود گردشگران ۳۳ کشور در گوشه و کنار دنیا می‌شود گام مهمی در این رابطه به حساب می‌آید. لیست ۶۸ کشور پیشنهادی گردشگری که با در نظر گرفتن ملاحظات فرهنگی، مذهبی، اقتصادی تهیه شده بود در نهایت با موافقت سایر حوزه‌های مرتبط به ۲۳ کشور رسید که در نوع خود رکورد جالبی محسوب می‌شود. کشورهایی که به گفته وزیر میراث فرهنگی بیش از ۵۰ درصد جمعیت دنیا را در بر می‌گیرند. اما همچنان این حوزه تحت تأثیر شدید ایران‌هراسی و سیاست‌های بین‌المللی قرار دارد و حتی از کشورهایی چون روسیه و

درگیری مدیران میراث فرهنگی استان گلستان با محیط زیست بود که حواشی زیادی ایجاد کرد.

سخن آخر

روی هم رفته و با ارزیابی فضای صنعت گردشگری کشور طی یکسالی که گذشت به نظر می‌رسد این صنعت تحت تأثیر عوامل بیرونی و درونی خود، دستاوردها و عدم توفیقاتی را تجربه کرده و همچنان در آرزوی بازی در میدان و جدا شدن از نیمکت ذخیره است. سالی که گذشت در فرآیندهای مربوط به ایجاد کسب و کارهای گردشگری، تسهیلاتی صورت پذیرفت و برخی موانع از پیش پای علاقه‌مندان به فعالیت در این زمینه برداشته شد تا قابلیت‌های این صنعت خدمات، برای جذب سرمایه‌های خرد و کوچک و ایجاد اشتغال بیشتر بروز نماید و سهم مشارکت مردم در توسعه صنعت گردشگری کشور افزایش یابد. صنعت گردشگری کشورمان با وجود موانع و کاستی‌ها، هر ساله گام‌های تازه‌ای را هر چند با قدم‌های کوتاه تجربه می‌کند و سال ۱۴۰۲ هم به سهم خود گامی رو به جلو در این مسیر بود.

به نظر می‌رسد اگرچه نظر عمده بخش‌ها بویژه در مباحث اقتصادی و دیپلماتیک بر تعطیلی جمعه و شنبه است اما مخالفین جدی هم دارد که تصمیم دولت در این راه با مشکلاتی مواجه خواهد بود، اما در کل این شرایط می‌تواند عاملی برای بهبود فضای گردشگری داخلی و بویژه کسب و کارهای خرد کشور در این زمینه و زمینه‌های مرتبط باشد.

آشوراده

اتفاق دیگری را که می‌توان از جنبه تازگی و لزوم توجه جدی به آن، مورد نظر قرار داد بحث طرح گردشگری آشوراده بود که حرکت گردشگری کشور در تعامل با ظرفیت‌های محیط‌های طبیعی کشور را رقم می‌زند. این طرح که چندسالی به واسطه حساسیت‌های زیست‌محیطی دچار توقف شده بود نهایتاً امسال مشارکت مردم در توسعه صنعت اجرایی شد. این حرکت تازه هم، نظرات موافق و مخالف را همچنان با خود دارد اما به نظر می‌رسد نسبت به طرح اولیه، شرایط بهتری از جهت الزامات محیط زیستی دارد. هر چند در مسیر اجرایی آن به نظر چالش‌هایی وجود دارد که نمونه‌اش

اگرچه نظر عمده بخش‌ها بویژه

در مباحث اقتصادی و دیپلماتیک بر تعطیلی جمعه و شنبه است اما مخالفین جدی هم دارد که تصمیم دولت در این راه با مشکلاتی مواجه خواهد بود، اما در کل این شرایط می‌تواند عاملی برای بهبود فضای گردشگری داخلی و بویژه کسب و کارهای خرد کشور در این زمینه و زمینه‌های مرتبط باشد

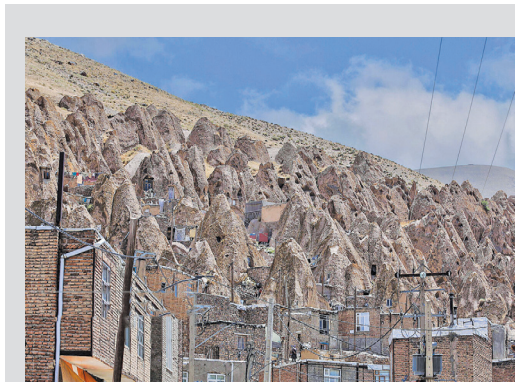
سال‌های اخیر با فزاد و فرود جدی پیگیری می‌شد و متولیان گردشگری کشور در این مرحله به عنوان یک اولویت به دنبال تحقق آن بودند. مجلس با لایحه دولت مبنی بر تعطیلی در روز در هفته بود که در

آن به عنوان یک راهبرد پیش برنده نام برد، بحث اصلاح ماده ۸۷ قانون خدمات کشوری و کاهش ساعت کار هفتگی از ۴۴ به ۴۰ ساعت و موافقت مجلس با لایحه دولت مبنی بر تعطیلی در روز در هفته بود که در

چین هم که بازار هدف پرکارتری بودند، شاهد تمرین‌های چندانی در سال ۱۴۰۲ نبودیم.

افزایش تعطیلات

از دیگر اتفاقات سال ۱۴۰۲ که می‌توان

عکس: مهر

ثبت اولین روستای جهانی در سال ۱۴۰۲

در این سال تجربه ثبت اولین روستای کشور در لیست روستاهای گردشگری سازمان جهانی گردشگری هم رقم خورد. تجربه‌ای که پس از یک دوره ناموفق در سال ۲۰۲۲ انجام پذیرفت و اگر چه برای گردشگری کشور تجربه خوبی رقم خورد اما با توجه به ظرفیت‌های گردشگری روستایی کشورمان، نشان از عدم توسعه‌یافتگی مناسب روستاها به خوبی فاصله ما با برخی استانداردها را نشان می‌دهد. می‌توان روند حاکم بر این فرآیند و تجربه را برای گردشگری کشور مثبت ارزیابی کرد و منتظر اعلام نتیجه سازمان جهانی در سال ۲۰۲۴ بماند.

عکس: ایرنا

تشکیل شبکه متخصصان گردشگری فارسی زبان

ایجاد شبکه متخصصان گردشگری فارسی‌زبان که به اختصار «شگرف» خوانده می‌شود توسط پروفیسور جعفر جعفری، چهره سرشناس گردشگری کشورمان و ثبت آن در سازمان جهانی جهانگردی و همچنین برنامه‌ریزی جهت برگزاری اولین کنگره ملی و تخصصی هتلداری کشور، اقدام دیگری بود که با توجه به پذیرش سالانه بیش از ۸۰۰۰ نفر در مقاطع مختلف و رشد تصاعدی تعداد دانش‌آموختگان و فارغ‌التحصیلان گردشگری در داخل و نیز خارج از کشور، این دو اتفاق هم از جنبه‌ای قابل تأمل هستند. موضوعی که توجه جدی‌تری به آن، تقویت رفتارهای علمی و حرفه‌ای را در گردشگری کشورمان رقم می‌زند و این در شرایطی است که اکنون نقش علم در بخش‌های مختلف صنعت گردشگری غیرقابل انکار است و همچنان نگاه‌های سنتی در رفتار بسیاری فعالان گردشگری کشورمان حکم فرماست که جاره‌ای تغییر نخواهیم داشت.